

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

25 Şubat 2020

Sayı : 30824082/610- 48843
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat OKTAY'a yöneltilen, Cumhurbaşkanı Yardımcımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza gönderiliş tarih ve sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (4 Adet- 4 Sayfa)
- Cevap yazısı (13 Adet- 25 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

-TBMM Başkanlığı

Bilgi:

-Cumhurbaşkanlığı Yardımcılığı

7/14855 GK 11
7/19429 GK 25
7/20719 GK 37
7/19633 GK 29
7/20254 GK 36
7/19054 GK 21

7/21638 GK 57
7/22206 GK 64
7/22217 GK 64
7/19509 GK 28
7/22415 GK 68
7/21502 GK 50
7/22058 GK 63

SİİRT MİLLETVEKİLİ
SAYIN MERAL DANIŞ BEŞTAŞ'IN
TBMM 7/19429 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVABI

SORULAR

Bir deprem ülkesi olan Türkiye’de çeşitli dönemlerde neticeleri çok acı olan depremler gerçekleşmiş, çok sayıda can kaybı yaşanmıştır. 1999 İstanbul depreminin acıları hala taptazedir. Nitekim bu büyük sarsıntının ardından kısmi de olsa çeşitli düzenlemeler yapılmış ancak ne yazık ki ciddi hiçbir önlem alınmamıştır. Yine fay hattının hareketli olduğu ve İstanbul’da ileriki yıllarda büyük bir sarsıntının olacak bilim insanlarınca çoklukla ifade edilmiştir. Aradan geçen 20 yıllık zaman diliminde hiçbir tedbir alınmamış ve nitekim İstanbul Kandilli tarafından 6.0, AF AD tarafından 5.8 olarak ölçümü yapılan büyük bir deprem yaşamıştır. Okullarda, hastanelerde ve birçok kurumsal alanda dahi gerekli sağlamlaştırma çalışmaları yapılmadığı gibi kentsel dönüşüm adı altında gerçekleştirilen projelerde de sağlam konutlar inşa edilmemiştir. Kentin silüetini de bozan yüksek yapılar yapılmış fakat verilen inşaat izinlerinde olası deprem riski hesap edilmemiştir. Öte yandan kentin deprem, riski altında olmasına rağmen İstanbul’da deprem toplanma alanları olarak kullanılabilecek durumdaki büyük parkların şantiyelere dönüştüğü ve 1999 Gölcük depremi sonrası belirlenen 470 yeni toplanma alanının günümüzde 77’ye düştüğü iddia edilmektedir. Belirlenmiş deprem toplanma alanlarının şimdi ise alış veriş merkezi, rezidans olduğu bazılarına ise yol ve köprü inşa edildiği ifade edilmektedir. Yine İstanbul Valiliği tarafından 26.09.2019 günü yaşanan depreme dair yapılan açıklamaya göre 9 ilçede 14 okul tatil edilirken, çeşitli hastanelerde hasar tespit edildiği ve 464 bina hakkında hasar ihbarında bulunulduğu ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra araştırmacı ve bilim insanları olası bir depremin 7 büyüklüğünde olacağını ifade etmekte olup İstanbul’da çok sayıda denetimsiz ve depreme dayanıksız bina olduğu hesaba katıldığında depremin son derece yıkıcı sonuçları olacağı şüphesizdir. Bir diğer sorun da 17 Ağustos depreminde cep telefonları sayesinde yurttaşların arama kurtarma ekiplerine ulaşarak hayatlarını kurtardığı gerçeği dâhilinde, dün yaşanan depremde İstanbul ve daha pek çok ilde GSM operatörlerinin çalışmamış olmasıdır.

Bu bağlamda;

- 1- 1999 yılında gerçekleşen depremlerin ardından neden gerekli önlemler alınmamıştır?
- 2- 1999 yılında gerçekleşen depremlerin ardından İstanbul’da yakın zaman içerisinde büyük bir depremin yaşanacağı ifade edilmiş olması bağlamında AFAD bu konuda hangi çalışmaları yürütmüştür?
- 3- Bu bölgelerde binaların sağlamlaştırılması adına yahut daha da riskli ise yıkımına dair bir çalışma yürütülmüş müdür?
- 4- İstanbul’da riskin en fazla olduğu Avcılar’da belirtilen hatta olası bir depremde riski azaltmak adına hangi çalışmalar yapılmaktadır?
- 5- 1999 depremi sonrasında Türkiye’de deprem riski taşıyan bölgelerde kaç tane deprem toplanma alanı oluşturulmuştur?
- 6- Bu alanların ne kadarı korunmuştur?
- 7- Türkiye genelinde 1999 sonrası oluşturulan deprem toplanma alanlarının kaç tane günümüzde mevcuttur? Ülke genelinde ne kadar deprem toplanma alanı üzerine inşaat yapılmıştır?

- 8- İstanbul'da 470 olan deprem toplanma alanının 77'ye düştüğü iddiası doğru mudur?
- 9- Cumhurbaşkanı tarafından onbinlerce deprem alanı olduğuna ilişkin açıklama kapsamında bu alanlar nerededir?
- 10- İstanbul'da yurttaşlar deprem toplanma alanlarının neresi olduğu hakkında bilgi sahibi midir?
- 11- İstanbul'da deprem toplanma alanlarına inşaat izni hangi gerekçeyle verilmiştir?
- 12- Vatan Caddesi'nde yer alan deprem toplanma alanına imar izni verildiği ve buraya inşaat yapan şirketlerden birisinin ortağının dönemin belediye başkanı Kadir Topbaş'ın damadı olduğu bilgisi doğru mudur?
- 13- İktidarınız ve iktidar partisine bağlı belediyeler deprem toplanma alanlarını kendi faydaları adına neden imara açmıştır? Bu suç değil midir?
- 14- İktidar tarafından yapılan açıklamalara göre İstanbul ili deprem açısından büyük risk altında ise neden deprem toplanma alanları azaltılmıştır?
- 15- Deprem riski altında olan bir ülkede öncelik yeni inşaatlar mıdır yoksa toplanma alanları mıdır?
- 16- İstanbul'da hasar ihbarı yapılan 464 bina olduğu ifade edilmekte olup hasar durumları nedir? Hasar ihbarı olmayan binalar için de denetim yapılacak mıdır?
- 17- Okulların tatil edildiği nazara alındığında neden okul binalarında gerekli denetimler yapılmamış ve çocukların hayatı tehlikeye atılmıştır?
- 18- İstanbul'da 1999 depreminde kaç hastane, okul, yurt ve benzeri kurum binasında hasar tespit edilmiştir? O binalara ilişkin gerekli çalışmalar yapılmış mıdır?
- 19- 1999 depremi sonrasında deprem vergisi adı altında bir vergilendirme yöntemi uygulamaya konulmuş olup toplanan deprem vergileri nerelere harcanmıştır? 1999 yılından bu tarafa toplanan deprem vergisi kaç TL'yi bulmuştur? Deprem vergileri neden halk yararına kullanılmamıştır?
- 20- Olası bir İstanbul depreminde, depremin büyüklüğü ve yıkıcılığı nazara alındığında can kaybı yaşanmaması adına hangi önlemler alınmaktadır? Bu konuda ne zaman bir açıklama yapacaksınız?
- 21- Bakanlığına bağlı AF AD tarafından belirlenen deprem riski altındaki iller hangileridir?
- 22- Bu illerde olası bir depreme ilişkin hangi önlemler alınmıştır?
- 23- 26 Eylül günü İstanbul'da yaşanan depremin ardından İstanbul dahil olmak üzere pek çok ilde GSM operatörleri neden çalışmamıştır? 1999 depreminde cep telefonları sayesinde pek çok can kaybı önlenmişken, neden GSM operatörleri aradan geçen 20 yıl zarfında bir çalışma yapmamış ve iletişimler engellenmiştir? Bu konuda önlemler alınmasına yönelik bir çalışma yapacak mısınız?
- 24- Okullar başta olmak üzere olası bir depremde neler yapılması gerektiğine ilişkin eğitim çalışmalarının yapılması gündeminizde midir?
- 25- Depremin olası etkilerinin azaltılması ve gerekli ölçümlerin yapılması için AFAD'a ayrılan bütçe yeterli midir? Buna ilişkin bir çalışmanız olacak mıdır?

CEVAP

1999 yılında Gölçük ve Düzce'de yaşadığımız iki büyük depremden sonra ülkemizdeki yapı denetim sisteminin yeniden tanımlanmasına ihtiyaç duyulmuş ve 13/08/2001 tarihinden itibaren Ankara, İstanbul ve İzmir gibi illerimizin de arasında yer aldığı 19 pilot ilimizde 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun yürürlüğe konulmuştur.

Bu Kanun'un 1 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan istisnalar haricinde kalan yapıların denetiminin, mesleğinde deneyimsiz serbest mimar ve mühendisler yerine sadece yapı denetimi faaliyetini ihtisas konusu olarak seçmiş ve bünyesinde en az beş yıllık mesleki deneyime sahip denetçi mimar ve mühendisleri barındıran Bakanlığımızdan izin belgeli yapı denetim kuruluşları eliyle yürütülmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımızca 2009 yılında 19 pilot ilde 4708 sayılı Kanun kapsamında yapı denetim kuruluşlarının denetimi altında inşa edilen yapılar ile diğer 62 ilde 3194 sayılı İmar Kanununun öngördüğü fenni mesullerin denetimi altında inşa edilen yapılar arasında yapılan karşılaştırmada 4708 sayılı Kanuna tabi yapılarda,

- Taşıyıcı sistemi yönünden statik-betonarme projeleriyle uyumu konusunda %91'e ulaşan başarı sağlanmış olduğu, yapı kalitesinin artmış olduğu,
 - Ruhsat vermeye yetkili idarelere ait dosyalarda, ruhsat ve eklerine ilişkin belge ve projeler ile yapım sürecinde gerçekleştirilen işlere ilişkin belgelerin daha sağlıklı bir şekilde yer aldığı,
 - Beton basınç deneyleri ile çelik çubukları çekme deneylerinin yapılmış olduğu, bunlara ilişkin kalıp, donatı ve beton döküm tutanaklarının da dosyalarında mevcut olduğu,
 - İmar planına, sığınak, yangın, otopark, özürlü standartları, enerji verimliliği yönetmeliklerine uyum konusunda belirgin bir düzeye ulaşıldığı,
 - Yapıların bitimi sonrası "yapı kullanma izin belgesi" alınması konusunda yapı denetim kuruluşlarının yönlendirici olduğu,
 - CE işaretli malzeme kullanımına büyük ölçüde uyulduğu,
- görüldüğünden 01/01/2011 tarihinden itibaren 4708 sayılı Kanunun uygulaması 81 il geneline yayılmıştır.

Söz konusu yapı denetim kuruluşlarının denetim sorumluluğunu üstlendiği yapılarda öncelikli görevi söz konusu yapıya ilişkin proje müelliflerince hazırlanan uygulama projelerinin ve hesaplarının, mühendislik ve mimarlık proje düzenleme esaslarına, İmar Kanununa, imar planına, imar yönetmeliklerine ve diğer mevzuata, şartname ve standartlara uygunluğunu ve yapının inşa aşamasının da ruhsat ve eki projeler ile mevzuata uygun olarak ilerlediğini kontrol etmektir.

4708 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren yapı denetim kuruluşlarının ve denetim elemanlarının faaliyetleri gerek yapılan şikâyet başvuruları gerekse mevzuat doğrultusunda resen Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüklerimiz tarafından denetlenmektedir. 4708 sayılı Kanun ve ilgili mevzuatı ile kendine verilen görevleri yerine getirmeyen yapı denetim kuruluşu ve kuruluşun yapıda görevli mimar ve mühendisleri hakkında 4708 sayılı Kanunun 8 inci maddesine göre idari işlem tesis edilmektedir. Ayrıca Kanun hükümlerinin uygulanması sırasında, yapı denetim kuruluşunun icrai veya ihmali davranışla görevini kötüye kullanan ortakları, yöneticileri, mimar ve mühendisleri, yapı müteahhidi, proje müellifi gerçek kişiler ile laboratuvar görevlileri hakkında 4708 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesi uyarınca suç duyurusunda bulunmaktadır.

Yapı denetim sisteminde 2000'li yıllardan önceki döneme göre gözle görülür bir iyileşme yaşandığı yadsınamaz bir gerçektir. Bakanlığımızca sürekli gelişim prensibinden hareketle yapı denetim sisteminde ortaya çıkan sorunların çözümüne yönelik olarak mevzuat çalışmalarına ara verilmeden devam edilmektedir.

Ülkemizde yürütülen kentsel dönüşüm uygulamaları genel itibari ile 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun uyarınca "Riskli Alan", 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 73 üncü maddesi uyarınca "Kentsel Dönüşüm ve Gelişim Alanı" ve 5366 sayılı "Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun" uyarınca "Yenileme Alanı" olarak belirlenen alanlarda gerçekleştirilmekte olup, 5393 ve 5366 sayılı Kanun uyarınca kentsel dönüşüm kapsamına alınmasına yönelik talepler, ilgili mevzuatları gereği alan tespiti ve uygulama yapmaya yetkili büyükşehir belediyesi veya ilçe belediyelerince, 31/05/2012 tarihinde yürürlüğe giren 6306 sayılı Kanun uyarınca kentsel dönüşüm kapsamına alınmasına yönelik talepler ise ilgili idarenin talebi üzerine Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

6306 sayılı Kanun kapsamında 31/05/2012 tarihinden günümüze değin, İstanbul İlinde; 21 ilçede 66 adet riskli alan ilan edilmiş ve 27 adet rezerv yapı alanı belirlenmiş olup ayrıca 66.459 binada (327.936 bağımsız birim) riskli yapı tespiti yapılmış olup, özgün kimliği koruyan, deprem ve afetlere hazır, estetik ve çevre dostu dönüşüm anlayışıyla kentsel dönüşüm çalışmaları yürütülmektedir.

Bakanlığımız 2023 vizyonu kapsamında, kentsel dönüşüm uygulamalarında karşılaşılan sorunların çözümü, dönüşüm sürecinin iyileştirilmesi ile yerleşim ölçeğindeki kentsel dönüşümün bütüncül bir şekilde yönetilmesini sağlamak amacıyla yeni bir yaklaşıma ihtiyaç duyulmuştur. Bu ihtiyaca binaen kentsel dönüşümüne yeni bir çerçeve çizilerek dönüşüm hedefleri belirlenmiş olup, bu hedeflerin hayata geçirilmesi amacıyla dönüşüm uygulamalarını yönlendirecek olan "Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesinin Hazırlanmasına Yönelik İlke ve Esaslar" 19.02.2019 tarihinde Bakanlık Makamınca onaylanmıştır. Bu tarihten itibaren yapılacak olan tüm Riskli Alan ve Rezerv Yapı Alanı tekliflerinin değerlendirilebilmesi için il/ilçe genelinde Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesi'nin hazırlanarak Bakanlığın uygun görüşünün alınmış olması ve teklif edilen alanın Kentsel Dönüşüm Strateji Belgesinde önceliklendirilen alanlar arasından seçilmiş olması şartı aranacaktır. Ayrıca olası İstanbul depremi de dikkate alınarak yapılarımızın afetlere karşı güvenli hale getirilmesi kapsamında sürdürülen çalışmaların daha fazla yaygınlaştırılması, alternatif çözüm ve finansman yöntemlerinin geliştirilmesi, dönüşüm sürecinde oluşan kaygıların giderilmesi ve afet bilinç düzeyinin artırılmasına yönelik çalışmalarımız devam etmekte olup, bu süreçte üniversitelerimiz, belediyelerimiz, sivil toplum kuruluşları, özel sektör teşebbüslerince hazırlanan çalışma, öneri, model ve raporlar değerlendirmeye alınmaktadır.

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığından alınan bilgiye göre; Toplanma alanları, 18/12/2013 tarihli ve 28855 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği ile 3/1/2014 tarih ve 28871 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında belirlenmiş olup, bu alanlara ilişkin bilgiler e-devlet üzerinden erişime açılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı'ndan alınan bilgiye göre;

İstanbul Valiliği İstanbul Proje Koordinasyon Birimi (IPKB) tarafından İstanbul'un muhtemel bir depreme karşı hazırlanması amacıyla 2006 yılında oluşturulan "İstanbul Sismik Riskin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (ISMEP)" kapsamında yapılan depremsellik analizi sonuçlarına

göre İl'de 1999 Marmara Depremi Öncesi yapılan eğitim kurumlarının yıkılıp yeniden yapımına veya güçlendirilmesine karar verildiği,

1999 Marmara Depremi sonrası ISMEP kurulana kadar 1999-2006 yılları arasında 132 okulun yıkılıp yeniden yapıldığı, 79 okulda da güçlendirme yapıldığı, bu bağlamda projenin başladığı 2006 yılından bugüne kadar ISMEP kapsamında 1.244 okula ait 1.795 binanın depreme karşı durumunun incelenmesine ilişkin güçlendirme fizibilite çalışmalarının tamamlandığı,

648 okula ait 801 eğitim ve okul binasının güçlendirme ve onarım inşaat çalışmalarının yapıldığı, 270 okula ait 299 binanın yıkılarak yeniden yapıldığı, 47 okul ve eğitim binasının inşaatlarının devam ettiği,

Ayrıca 26 Eylül 2019 tarihinde meydana gelen deprem sonrasında tedbir amacıyla Valilik Oluru ile boşaltılan 38 okulda Boğaziçi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Profesörlerinden oluşturulan 3 kişilik heyet tarafından bilimsel ve ileri tetkik incelemelerin yapıldığı, bu incelemeler sonucunda 8 okulun tekrar kendi binasında eğitim öğretime devam ettiği, diğer okullarla ilgili çalışmaların ise devam ettiği,

İldeki okullarda olası bir depreme hazırlık kapsamında;

“01-07 Mart Deprem Haftası” “Personel Tahliye Tatbikatı” etkinlikleri kapsamında resmi/özel tüm okullarda İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü ve Belediye Başkanlıkları (itfaiye Dairesi Başkanlığı/itfaiye Müdürlüğü/itfaiye Amirliği) ile koordinasyon içinde toplanma alanına tahliye tatbikatlarının gerçekleştirildiği, Ekim Dünya Afet Riskini Azaltma Gününde resmi/özel tüm okullarda afet riskleri konusunda farkındalık eğitimlerinin yapıldığı, 12 Kasım Afet Eğitimi Hazırlık Gününde resmi/özel tüm okullarda Milli Eğitim Bakanlığı “Okul Tabanlı Afet Eğitimi Projesi” kapsamında hazırlanan afet eğitimlerinde eğitim materyali olarak kullanılmak üzere öğretmenlere ve öğrencilere yönelik Bakanlıkça uygun görülen Afet Eğitim Etkinlikleri El Kitabındaki faaliyet etkinliklerinin düzenlendiği,

İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü’nün Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı arasındaki işbirliği protokolü gereğince Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının başlatmış olduğu “Afete Hazır Türkiye Eğitim Seferberliği Projesi” kapsamında 2019-2020 eğitim öğretim yılında İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü tarafından Eyüp ilçesindeki Hasdal, Bakırköy ilçesindeki Yeşilköy ve Tuzla ilçesindeki Akfıral yerleşkelerinde (23.09.2019-15.06.2020) sabah ve öğlen olmak üzere okulların ilkokul 3-4. ve ortaokul 5-6. sınıflarındaki Öğrencilere “Temel Afet Bilinci ve Deprem Simülasyon Eğitimleri” nin verilmekte olduğu,

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı Gençlik ve Spor Müdürlüğü’nün öncelikle deprem riski yüksek olan bölgelerde olmak üzere (30.09.2019-11.06.2020) Pazartesi, Salı, Çarşamba ve Perşembe günleri Eyüp ilçesi AKOM Binasında yer alan Afet Koordinasyon Merkezi Müdürlüğünde okulların 5. ve 6. sınıflardan bir günde toplamda 60 (altmış) Öğrenciye ‘Afetten Korunma Eğitimleri’ nin verilmekte olduğu,

Türkiye Afet Müdahale Planı kapsamında İstanbul İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğünde bir araya gelen afet ve acil durum müdahale çalışmalarında Destek Çözüm Ortağı olarak İl Milli Eğitim

Müdürlüğüne bağlı okul/kurumlarında barınma merkezi olarak planlanan çadır/konteyner alanlarda barınma, tahliye yerleştirme ve planlama, psikososyal destek, satın alma ve kiralama ve zarar tespit hizmet gruplarında görevlerin tanımlandığı,

Destek Çözüm Ortağı olarak yukarıda tanımlanan hizmet gruplarında İstanbul'daki afetin yönetimi, planlanması ve tüm senaryoya bağlı olarak farkındalık eğitimleri de dahil olmak üzere kapsayıcı bir proaktif yönetim vizyonunun benimsendiği, bu amaçla paydaşı oldukları tüm hizmet gruplarında 60 bine yakın yönetici, öğretmen ve diğer personele görev verildiği belirtilmektedir.